

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

1 An ne iniustitia sit speciale vitium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

QVÆSTIO III.

DE INIUSTITIA.

S. Tho. 2. 2. quæst. 59.

ARTICVLVS I.

Virum in iustitia sit speciale vitium.

Aristot.

Vm contrarium, vt 1. Topi. auctor est Arist. eadem sit disciplina, opus hoc nostrum quod de iustitia & iure I scripsimus, non solum circa iustitiæ virtutem, sed plurimum circa iniustitiæ uita in subsequentibus versabitur. Ob idque post explicatam naturam iustitiæ, necesse est de contraria iniustitia proximè adhibere sermonem. Quæritur ergo utrum iniustitia sit speciale vitium? Et arguitur more nostro a parte negatiua. Omne peccatum, vt 1. Ioan. 3. habetur, est iniquitas: iniquitas autem idem quod iniustitia, vt pote inæqualitas, ergo iniustitia non dicitur speciale vitium, sed generalem omnium conditionem. Secundo arguitur. Nullum speciale peccatum vniuersis opponitur virtutibus, iniustitia autem opponitur cunctis virtutibus, nam iniustitia quæ in adulterio committitur, opponitur castitati & quæ in homicidio, mansuetudini & quæ in contumelia, urbanitati, &c. ergo non est speciale vitium. Tertio, iniustitia opponitur iustitiæ quæ est in voluntate, sed omne peccatum, Augustino auctore, est voluntarium, ergo omne peccatum est iniustitia. In contrariū est quod iniustitiā contrariā opponitur iustitiæ hæc autem est specialis virtus, ergo iustitia spirituale vitium.

Prmū argum.

Secūdū.

Tertiū.

Quæstio quam facillima est. Nam per regulam topica quor. modis dicitur vnum contrariorum, dicitur & reliquam. Quo fit vt sicut iustitia alia est generalis virtus ac legalis, alia vero specialis, sic & iniustitia alia uero spiritualis. Quapropter a duabus conclusionibus ad questionem respondetur. Prior, Iniustitia illegalis qua iustitiæ legali è regione aduersatur, est vitium, speciale, quætem per essentiam, intentione autem atque imperio generale. Vtraq. pars similima ratione patet quæ idem est de iustitia demonstratum. Enimvero sicut legalis iustitia bonum habet commune, pro obiecto, ob idq. specialis virtus est per essentiam nihilominus ceteris omnibus imperat omneque ad suum referet finem, sic est de iniustitia censendum. Et enim illegalis iniustitia legum inobediens, boniq. communis de spectio, & ideo est speciale vitium. Sed tamen per reliqua omnia grassatur, Potest enim quis adulterari ex contemptu legis, occidere, furari, &c. Posterior conclusio. Iniustitiaque æqualitatem, quæ ad alterum est corruptiva, in æqualitatem per uertit, puta prout homo plus habere uult aut rerum aut honorum, minusq. malioris, carius scilicet vendedo, aut uilius emendo, &c. speciale vitium est. Idq. inde patet quod materiam habet specialem & obiectum. Conclusiones ambæ expressæ apud Arist. 6. Ethic. cap. 1. constitutæ sunt ubi bifariam aliquem dicit esse iniustum, uidelicet & qui a legibus exorbitat, & qui plus capit atq. iniquus est, iustus quoque dupliciter, & qui legitime facit, id est legibus obtemperat, & ad commune conuertitur bonum atque ille qui iniquus est, id est qui iniquitate quod sunt est utriusque.

Prima conclusio.

Rõ conclusiõis.

Responsio autem primæ argumenti rem amplius elucidabit. Respondetur. n. q. sicut iustitia legalis dicitur per comparationem ad bonum commune humanum, sic & iniustitia diuina dicitur per comparationem ad bonum diuinum, cui cum omne peccatum repugnet, merito in genere dicitur quod sit dictum vel factum contra legem Dei. Atque hac subinde ratione omne peccatum est iniquitas. Dubitas autem an iniquitatis ratio illegalis formaliter conueniat vniuersis peccatis. Apparet namq. ita esse, quandoquidem peccatum nullum fit nisi contra leges fiat. Responsio nihilominus est, quod est commune peccatum materialiter si illegalis iniquitas, non tamè id uniuersis eis conuenit formaliter. Exempla enim supra iam sæpe posita sunt. Enimvero si furtum facias, non ceu Dei leges despectui habens, sed vt cupiditati tue obsequaris vel homicidium perpetres, non vt bonum perturbes, commune, sed quia potius non es tu e cedere iracundiæ, materialiter quidem illegalis es, quia diuine legis transgressor non tamen formaliter, quia id non habes in intentione, sed es nihil.

Ad secundum. Iniquus, atque iniustus contra particularem iustitiam. Si autem hæc scelerata in contemptum legis & contra commune bonum commiteres, tunc illegalis esset ac perversus: cuius. Ad secundum respondetur, iniustitiam, quia circa omnes actiones, peculiari nihilominus ratione versatus non quidem directe, sed tamen indirecte, & materialiter omnes virtutes oppugnare, quippe quæ per diversas corruptas affectiones, ius alienum violat. Ad tertium denique respondetur, quod est voluntas sicuti & ratio ad materiam omnium virtutum sed dilatat, nihilominus iustitia suam habet peculiarem rationem, ideoque non omne peccatum est iniustitia.

ARTICULVS II.

Virum quicumque iniustum facit, continuo censetur in iniustus.

Ad primum. Cum virtus auctore Arist. sit quæ bonum facit habentem, seruari debet, vnum vice versa quicumque in iustum facit, continuo sit censendus iniustus & prauus? Et arguitur a parte affirmatiua. Habitus a suis obiectis nanciscuntur speciem, propriam autem obiectum iustitiæ est iustum, propriamque adeo iniustitiæ, iniustum, ergo & ex hoc quod qui iniustum facit, iniustus est habendus, & ex hoc quod iniustum, iniustus. Secundo arguitur. Omnis virtus eodem se habet modo ad proprium actum, eadem ergo erratio ad omnibus virtutibus quicumque autem facit aliquid impetatum; est impetratus, ergo & quicumque facit iniustum, erit iniustus. Tertio, Quicumque iniustum facit, peccat genere suo mortaliter. Nam facit contra equitatem, vel occidendo, vel adulterando, vel furando, &c. quæ omnia sunt genere suo mortalia, peccatum autem mortale reddit hominem iniustum apud Deum, sicuti gratia reddit eum iustum, ergo quicumque facit iniustum, est iniustus. In contrarium est Philosoph. 1. Ethic. ca. 8. ubi edisserit quemadmodum contingat, ut quis iniustum faciat, qui tamen non subinde fiat iniustus.

Quæstio hæc in gratiam Arist. mota est

nampe ut eius hic locus modo citatus exponatur. Cuius quidem doctrina vna bimembri conclusione summatur. Cui alteram adhibebimus, ut quartum articulum Sancti Thomæ huius germanum, simul ab soluamus. Sit ergo prior conclusio. Non quicumque iniustum facit, dicendus est subinde per se iniustus, puta si vel ex ignorantia vel ex passione id faciat, sed ille tantum qui ex habitu & ex electione id audet. Quo autem conclusionis sensum tyrunculus etiam percipiat, meminerit ad rationem virtutis exigi ut quis sciens ex electioneque faciat proter honestum & perpetuo, ut ex 2. Ethic. supra citatum est. Quare si quis, vel casu vel quadam repentina affectione vnum de se præster virtutis actum, nõ subinde studiosus est, quia non per se, sed per accidens bonum facit. Id ergo ipsum Arist. docendum duxit & in vitis. Requiritur n. ve quis iniustus dicatur, non tantum quod iniustum faciat, sed quod ex animi morbo efficiat, puta ex habitu corruptione. Patet autem rationem hanc diuus Thomas hoc modo. Sicuti obiectum iniustitiæ est iustum, ita & obiectum iniustitiæ, iniustum, puta inaequale, radix autem propria, unde iniustum oboritur, est habitus quo potentia afficitur ad obiectum. Quare qui ex electione & habitu operatur, ille proprie iniustus est. Potest ergo duobus modis venire, ut quis iniustum patrandò, non sit iniustus. Primo, propter defectum relationis actus ad obiectum, si quia operans illud non intendit, nam actus ex intentione fit spontaneus, ac subinde humanus. Vnde quomodolibet quis non vltro faciat, excusatur ne sit iniustus, & cum voluntarium ignorantia, vsq. tollat, si quis, inquit Arist. per ignorantiam iniustum faciat, vel uicò pulsus, nemini iniuriusest, ut si quis tuam manum moueat, qua alium pulles, tunc enim neque animus neque vero actio refertur applicarique ad iniustum, sed fit iniustum per accidens. Quare nullum est vituperium, sicuti neque quidquam comparares laudis si illo modo iustum faceres. Secundo vero modo contingit, ut iniustum faciens, non sit iniustus ex defectu relationis actus ad habitum, nepe quod licet obiectum sit voluntarium & intentum atque adeo operatio referatur ad obiectum, tamen actio nõ nascitur ex habitu. Ut si quis alioqui mitis homo & probus subitanea

conclõ.

Fundamētum.

Rõ conclusõis. Basaniã. cõtingere pot quẽpiã iniustũ patiare, neq. in fit iniustus.

OTO
iure
lobus
DIT
13